

„Nagykorú“ ünnepség

Tizennyolc esztendeje a tavasz közeledtével lázas tervezgetés és felkészülés folyik a Mórícz Zsigmond Gimnázium harmadikos/tizenegyedikes reál tagozatos osztályában, készülnek a ROT-ra. Most április 3-án tartották a „nagykorúvá ért“ természet-tudományos rendezvényt.

Az oxfordi pályázat első és második helyezettje: Pásztor Zsófia és Esze Tamás

Maknics Gábor, az esemény-sorozat ötletgazdája és fáradhatatlan szervezője nyitotta meg a délutánt. Bemutatta az ideit meghívott előadót, Várkonyi Pétert, a budapesti Műszaki Egyetem szilárdságtani és tartószerkezeti tanszékének adjunktusát, akit mindenki a világhírűvé vált magyar találmány, a Gömböc egyik létrehozójaként ismer. A kedves, mosolygós fiatalember élvezetesen mutatta be társával, Domokos Gáborral közös találmányukat. Előadásait laikus és szakember egyaránt élvezte, és ami manapság ritka, utána alig győzött válaszolni a feltett kérdésekre. A különös, borostyánszínű műanyag test mindvégig ott volt a keze ügyében, és az érdeklődők is kézbe vehették, próbálgathatták a stabilitását, mozgását.

Kettejük kutatásának kiindulópontja nagyon praktikus volt. Van-e olyan test, amely egyenes anyageloszlású és egy stabil és egy labilis egyensúlyi helyzete van? Először természetesen matematikai és fizikai törvényszerűségek alapján számításokat végeztek. Ám így olyan bonyolult testekhez jutottak, hogy megvalósításuk, leképezésük lehetetlennek tűnt. Második metódusként már a gyakorlat felől közelítettek, és ez a módszer próbálgatás éveik eltarthatott. A vizsgálat legkellémezebb részét a görög tengerparton folytatták, amikor a professzor ifjú feleségével több ezer kavicsot tanulmányozott. Végül más természetes tárgy

is látószögükbe került, a magas teknősök páncéljához nagyon hasonlít a kialakított test.

Várkonyi Péter sikeres kutatói pályája a középiskolás éveiben indult. A pesti Fazekas Mihály Gyakorló Gimnázium diákjaként fizika tanulmányi ver-

A „Gömböc“ is magyar találmány

senyeken és diákolimpián nyújtott kiemelkedő teljesítményt. A versenyés pompás gyakorló terep, összehasonlítási lehetőség, tudáspróba, és ha valaki diákkorában, fogékony tizenévesként találkozik a teljesítmény élményével, akkor egy életre eljegyezheti magát a tudományos pályával. Ennek a versengésnek a népszerűsítése a reál osztályok találkozóinak, ennek a rendszeres iskolai eseménynek az egyik nem titkolt célkitűzése is. Ehhez nyújt nagy segítséget, hogy – immár harmadik alkalommal – ekkor hirdetik ki a Ramon y Cajal pályázat nyertesét is. A pályázatot Somogyi Péter, az Oxfordi Egyetem Anatómiai Neurofarmakológiai Intézetének az igazgatója írta ki. Idén Az idegsejtre ható növényi

molekulák – gyógyszer, méreg, élvezet? címmel adtak be dolgozatokat. Benedeczy István professzor értékelte a beküldött műveket, és adta át a díjakat. A két hónapos oxfordi tanulmányutat Pásztor Zsófia, a Ferences Gimnázium tanulója nyerte. A második helyezett Esze Tamás, szintén a Ferences Gimnázium tanulója, az MTA Kísérleti Orvostudományi Intézetében tölt el néhány hetet. Megosztott harmadik díjat Mihály D. István, a csíkszeredai Márton Áron Liceum, és Török Marianna, a Mórícz Zsigmond Gimnázium tanulója kapott, és értékes könyvjutalomban részesültek. A délután második felében 11. reál osztály tanulóinak az előadásai következtek. Változatos és szellemes kísérletekkel igazolták, hogy nem nehéz a fizika. Egy bájos leány páros – Kormos Andrea és Szabó Renáta – nejlonzacsokból hőlégballont készített, és úgy

Várkonyi Péter, a „Gömböc“ egyik feltalálója előadás közben

illusztrálta előadása címét. Majd szemléletesen bizonyították, hogy nem is olyan gyenge a forint. Négy darab ezres bankjegyet egyenként összegöngyöltek (hengert formáztak belőlük), felállították, és öt és fél kilónyi könyvet, stílszerűen fizika példatárat ráhalmoztak. Megtették ugyanezt félbevágott üres tojás héjakkal is, kimutatva, hogy a testek anyaga önmagában nem határozza meg a szilárdságukat, fontos befolyásoló tényező az alak, ez esetben a hengeres vagy éppen a boltíves szerkezet.

Tóth Eszter Darwin munkásságáról beszélt sajátos, maga választotta nézőpontból. „Az évfordulók kapcsán (200 éve született és 150 éve jelent meg A fajok eredete) sokat tallóztam az interneten, és számos róla szóló tanulmányt is elolvastam. Darwin nagyon alapos ember volt, megszállottan kereste a bizonyítékokat. Ez a tulajdonsága a felfedezéseinek elsőbbségét veszélyeztette, hiszen Alfred Wallace zoológus majdnem megelőzte.“ Török Marianna óra reakcióiban a sárga színű arzén-szulfidot „bolondította“ meleg vízzel és rézionokkal. Cserekye Dániel pedig átalakított webkamerával a láthatatlan infravörös fényt mutatta meg. Nagyobb figyelmet igényeltek a matematikai témák: a végtelen fogalma, a pi-számról előadottak vagy a számítógépes hálózatok titkosításának rejtelméi. Oldottabban követték a látványos kísérleteket, színes kémiai reakciókat vagy Archimédész találmányainak illusztrációit. Kinek-kinek felkészültsége és előadói képessége határozta meg a szereplését. De a tűzkeresztségen átestek: megtartották életük első tudományos előadását.

Özi

Ingyenes jogi tanácsadás a kistérségben

Eredményesnek mutatkozik a Jogpont Hálózat elmúlt két hónapos működése – számolt be eddigi eredményeiről dr. Sohajda Zsuzsanna, a Közép-Magyarországi Jogpont Hálózat projektmenedzsere. A február óta működő szervezet térítésmentes jogi segítséget nyújt munkavállalóknak, munkáltatóknak, valamint vállalkozóknak a munkaerőpiacra való belépésben a munka, társadalombiztosítás-jogi, valamint a vállalkozóvá válással kapcsolatos tanácsadással. Ennek eredményeként csökkenhet a bírósági ügyek száma, rövidebbé válhat az ilyen ügyekre fordított idő, és kevesebb költség merül fel az ügyfelek oldalán.

A személyes visszajelzések és a statisztikai adatok egyaránt azt erősítik meg, hogy a dolgozó és a dolgozni akaró emberek széles köre él szerte az országban ezzel a térítésmentes jogsegélyszolgálattal. Az elmúlt két hónap összesítéséből az derül ki, hogy országosan több mint 1700 adatlap érkezett be feldolgozásra. Ezek mintegy kétharmada munkajoggal, közel húsz százaléka cégjoggal, a fennmaradó rész pedig társadalombiztosítással foglalkozó esetekről ad számot.

A huszonegy regionális Jogpont közül kilenc a fővárosban, tizenkettő pedig a kistérségekben (Budaörs, Cegléd, Dunaharaszti, Érd, Gödöllő, Monor, Nagykáta, Nagykőrös, Pilisvörösvár, Szentendre, Vác) kezdte meg működését. A Jogpontokon tizenkét tapasztalt jogász dolgozik, akik közül többen, több szolgáltatási ponton is fogadják az ügyfeleket. A régióban közel 1 230 000 aktív munkavállaló, valamint 8000 mikro-, kis- és középvállalkozás számít kiemelt célcsoportnak, ugyanakkor munkanélküliek, hátrányos helyzetű, csökkent munkaképességű, inaktív, vagy vállalkozást indító személyek is megjelennek az ügyfelek között.

Szentendrén dr. Turi Aranka ügyvédnő látja el a feladatokat a Szentendrei Kistérségi Ipartestület székházában, a Bercsényi utca 3. szám alatt minden csütörtökön délután háromtól ötig. A projektgazdák reményei szerint így a mi kistérségünkben is csökkenhet a bírósági ügyek száma, és az érintettek könnyen juthatnak ingyenes jogi tanácsadásához. További kérdések esetén a 06-1 321-6673-as központi telefonszámon, a 06-1 323-2651-es faxszámon, valamint e-mailben Agócs Andrea szakmai felügyelőnél (agocs.andrea@jogpont.hu), illetve dr. Sohajda Zsuzsanna projektmenedzsernél (sohajda.zsuzsanna@jogpont.hu) lehet érdeklődni a szolgáltatás iránt.

- bt -